

Angående Digital inkludering

Inspel till rundabordssamtal den 3 feb 2011.

Antalet individer och hushåll som med regelbundenhet använder bredband – ofta internet men också andra tjänster såsom e-post - har konstant ökat. Det har lett till

- Att alltmer av nyheter, fördjupningsmaterial och debatt finns på nätet snarare än i olika former av massmedia;
- Att tjänster alltmer beställs och utförs på nätet; inte sällan dessutom till en lägre kostnad och med bättre service än traditionella leveranssystem;
- Att alltfler myndigheter och organisationer vänder sin huvudleveransväg till nätet; i vissa och ökande antal fall även som enda sätt att nå tjänsterna;
- Att man som konsument får ett större utbud av varor, ofta till lägre pris, på nätet än i traditionella leveransvägar;
- Att vissa tjänster, t ex prisjämförelser helt förutsätter Internetanvändning;
- Att de som inte nyttjar bredband får begränsningar i sina sociala kontakter, kanske speciellt kännbart för äldre och funktionshindrade.

Det är några exempel som visar vikten av tillgång till bredband – inte bara möjlig tillgång, utan faktisk tillgång. I en brittisk undersökning¹ konstateras att varje ytterligare individ som använder bredband innebär en faktisk vinst både för samhället och för individen.

Trots alla incitament som finns för att använda nätet är det väsentligt fler än en miljon vuxna (över 16 år) som inte är regelbundna användare². Det är sålunda inte en försumbar mängd personer, utan att minska den stora mängden måste ses som en viktig utmaning för samhället.

Mot denna bakgrund är regeringens engagemang för ökad digital inkludering en viktig insats för demokratisering, integration, social välfärd och upplysning. Ambitionen delas av många. SE har flera år bidragit till projekt, som är föregångare avseende t.ex. sociala effekter för hemlösa, för invandrare, för äldre. IKT-lyftet, där t ex folkbiblioteken m fl medverkar, är ett annat exempel på engagemang. Kampanjen "Digidel" representerar flera parter med det gemensamma målet att 500 000 fler skall vara inkluderade 2013. IT & Telekomföretagen har som ett femårigt mål att halvera det digitala utanförskapet.

Utmaningar är flera:

För det första måste hela landet ha möjlighet till internet-anslutning. Sverige är bland de länder i världen som har bäst utbyggd elektronisk infrastruktur, men det är viktigt att vi fortsätter arbetet med förbättringar. Förutsättningarna borde vara goda, med tanke på arbetet som pågår inom Bredbandsforum, kommande

¹ Champion for Digital inclusion – the economic case for digital inclusion

² WII Svenskarna och Internet

spektrumauktioner som kan komma att kombineras med någon form av täckningskrav och marknadens utbyggnad av 4G och fiber.

För det andra måste man nå alla de individer och företag, som idag inte har kunskap eller möjlighet att använda internet, med målgruppsanpassade aktiviteter och informationsinsatser. Denna utmaning är gigantisk. I praktiken innebär den att cirka 500 personer, vardag och helg, dagligen skall bli aktiva bredbandsanvändare.

Detta kräver en analys vilka grupper som är överrepresenterade i ”icke-användning” exempelvis äldre medborgare, människor med vissa typer av funktionshinder, individer med invandrarbakgrund och språksvårigheter eller personer som inte har ekonomisk möjlighet att inneha internetabonnemang och dator. Nästa steg är att lämpliga insatser planeras för respektive grupp.

Den tredje stora utmaningen är att för respektive målgrupp aktivera lämpliga ”projektägare” som tar ansvar för aktiviteter och informationsinsatser. Kommuner och andra offentliga aktörer samt intresseorganisationer av olika slag bör engageras för att starta viktiga synbolprojekt och ge goda exempel. Dock tror vi att det är ett arbete som inte en enskild organisation klarar genomföra, utan det kräver en massiv insats (kanske inte nödvändigtvis i ekonomiska termer), men däremot en bredd – som i praktiken förutsätter ett tydligt politiskt engagemang.

En viktig aktör i detta arbete är skolan. *Den fjärde utmaningen* är att öka användning av IT i undervisningen, för en ökad förståelse bland alla unga för möjligheterna med ICT. Skolan är en given aktör som når alla ungdomar, samtidigt som lärare är en grupp som i många fall inte har en egen arbetsdator och inte själva har kunskap om möjligheter med internet.

Den femte utmaningen är att stimulera innovationer och utveckling av nya digitala tjänster, vilket är avgörande för en ökad användning. Det finns en stor potential för nya tjänster, offentliga e-tjänster som underlättar kontakt med myndigheter på olika språk, tjänster som underlättar för funktionshindrade, etc. Sverige borde ha goda förutsättningar för detta; en väl utvecklad IT-bransch och många innovativa IT-entreprenörer. Samtidigt är det i dagsläget osäkert i vilken utsträckning Sverige är ledande i användningen av digitala tjänster.

IT&Telekomföretagen anser att det måste ligga ett politiskt engagemang för att uppnå framgång, t ex.

- Att tydligt kommunicera en så konkret vision som möjligt av vad digital inkludering innebär för individ och samhälle
- Att definiera och kommunicera ett eller några samhällsmål inom området;
- Att i mån av behov snabbt anpassa regulatoriska förutsättningar
- Att skapa en gemensam syn från olika parter i samhället – näringsliv, fack, intresseorganisationer, offentliga sektorns olika delar
- Att med materiellt och praktiskt stöd möjliggöra viktiga symbolhandlingar
- Att prioritera frågan för berörda myndigheter och understödja kommunernas engagemang
- Att mäta och följa upp Sveriges position avseende utbud och användning av digitala tjänster

Arbetet i Bredbandsforum genomförs bl.a. i arbetsgrupper kring hinder, finansiering och nytta. I grupperna deltar exempelvis leverantörer, viktiga myndigheter och organisationer, vilket innebär att alla relevanta parter har involverats. Erfarenheterna från detta arbete har varit goda och skulle kunna tillämpas även inom detta område.

Regeringen bör pröva att på likartat sätt engagera berörda parter i ett strukturerat arbete för att få ett underlag för hur samhällsmålen skall kunna nås. Regeringen bör också medialt och på andra sätt tydligt ta ställning för vikten av digital inkludering, ta initiativ till någon form av styrgrupp eller forum (där redan påbörjade initiativ tas tillvara och inbjuds att medverka), lägga ut uppdrag exempelvis till Tillväxtanalys för att analysera metoder och deras effekter för att nå målen, samt arbeta för att engagera viktiga och resursstarka delar av näringslivet som har direkt nytta av fler digitalt inkluderade, bl.a. banker och handeln.

IT&Telekomföretagen kommer att stödja och delta i arbetet så långt de är möjligt.

Stockholm 31 jan 2011

Anne-Marie Fransson
Förbundsdirektör
IT&Telekomföretagen